

**GAJDOŠOVÁ, MARTINA – KERECEMAN, PETER:
PRVÉ ŽENY V SLOVENSKEJ ADVOKÁCIÍ.
VEDA, VYDAVATELSTVO SLOVENSKEJ AKADEMIE
VIED, BRATISLAVA 2015.**

Zdeňka Žáčková

Dějiny genderu a dějiny žen představují odvětví, která v české i slovenské historiografii zažila velkou vlnu zájmu především po roce 1989 a snažila se dohnat výzkum, který měl v západní Evropě již tradici. Zájem byl v této oblasti prvotně zaměřen především na období ženského emancipačního hnutí, tedy na období dlouhého 19. století, zatímco období po vzniku Československa zůstávalo poněkud ve stínu zájmů badatelů, a to i přesto, že v období první republiky zápas o rovnoprávné postavení československých žen pokračoval, navzdory ústavě, která ženám oficiálně přiznala rovnoprávnost s muži.¹

Samostatnou kapitolou tohoto období pak bylo postavení žen zastávajících donedávna typicky mužské profese. Zatímco absolventky filozofické či lékařské fakulty nebyly po roce 1918 již ničím až tak výjimečným, právnické fakulty se ženám otevřely až s příchodem samostatného Československa a dalo by se říci, že osudy prvních právniček jako by kopírovaly osudy prvních lékařek. Na úspěšné absolventky práv nečekala vždy zrovna zářná kariéra a než si vybudovaly samostatnou existenci, musely překonat mnoho předsudků a nedůvěry jak ze strany společnosti, tak i ze strany státních úřadů.

Osudům československých právniček nebyla až donedávna v české ani slovenské historiografii věnována přílišná pozornost, snad jen právě první promovaná právnička, JUDr. Anděla Kozáková-Jírová, se v posledních letech dočkala pozornosti českých historiků.² Odlišná situace nastala v historiografii slovenské, která přinesla v minulém roce záslužný počín z pera Martiny Gajdošové a Petera Kerecmana v podobě publikace *Prvé ženy v slovenskej advokácii*.

¹ Teprve postupně se tato mezera pomalu zaplňuje – mezi publikace, které odkazují na toto období, můžeme zařadit např. práce prof. Jany Burešové, Dany Musilové či Evy Uhrové.

² Prvotní nástin jejich osudů podal příspěvek Stanislava Balíka a Radka Kellera ve sborníku příspěvků z konference *Žena v dějinách Prahy* z roku 1996 (BALÍK, Stanislav – KELLER, Radek: *Anděla Kozáková-Jírová, první Češka JUDr. na Pražské univerzitě*. In: *Žena v dějinách Prahy*. Praha 1996, s. 235–242), podrobněji se životu a kariéře první československé právničky věnovala Eva Uhrová v publikaci *Anna Honzáková a jiné dámy*. Praha 2012, s. 210–243.

Jak již název napovídá, autoři se ve svém výzkumu primárně zaměřili na ženy – advokátky a advokátní koncipientky působící na území dnešního Slovenska (s krátkým exkurzem na území Podkarpatské Rusi, na kterou se vztahovala působnost slovenské advokátní komory) v období první Československé republiky s tím, že horní časová hranice není přesně dána, neboť autoři se snažili vysledovat osudy slovenských advokátek i v období 2. světové války a někdy i v prvních letech poválečných.

Samotná publikace je pak členěna na dvě základní části – obecnou, v níž je čtenář seznámen jednak s právní úpravou advokacie, podmínkami výkonu povolání advokáta a fungováním advokátních komor po vzniku samostatného Československa, jednak s okolnostmi studia prvních žen – právniček, a na druhou, objemnější část, v níž autoři představují jednotlivé advokátky a advokátní koncipientky, přičemž se snaží o určité vnitřní rozčlenění předkládaného seznamu podle vybraných kritérií, což se odráží i v názvech jednotlivých podkapitolek. Je otázkou, zda toto členění publikaci prospělo či nikoli – na jedné straně to autorům umožnilo podat skutečně vyčerpávající přehled osudů jednotlivých žen pracujících ve slovenské advokacii, na straně druhé to svádí k určité heslovitosti a poněkud se v osudech jednotlivých advokátek a advokátních koncipientek ztrácí jednotící prvek, jaký bychom našli v úvodních kapitolách. Závěr práce pak představují již jen krátké exkurzy do poválečného období a závěrečné shrnutí osudu žen-advokátek a advokátních koncipientek ve sledovaném období, který alespoň do určité míry sjednocuje onen poněkud roztržštěný ráz stěžejní části práce. Přehled žen v advokacii nabízí i v závěru práce uveřejněný stručný seznam všech žen zapsaných ve sledovaném období ve slovenské advokátní komoře. Celá práce je pak doplněna obrazovým materiálem, který umožňuje přiřadit si k popísanému osudu jednotlivé ženy-advokátky či advokátní koncipientky i její tvář.

I přes určité výhrady ke struktuře práce však autorům rozhodně nelze upřít skvěle zvládnutou a do detailu propracovanou práci s pramenitou základnou, kdy autoři pracovali s legislativními texty, s dokumentací týkající se zápisů v advokátní komoře i s horami katalogů studentů studujících ve sledovaném období na Právnické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě, což jim umožnilo představit složení studentek práv ze sociologického hlediska a rovněž zrevidovat původní předpoklad autorů, že se první právničky rekrutovaly především z rodin právníků a advokátů.³ Za velmi zajímavý a přínosný lze považovat rovněž exkurz do chování advokátů mužů, kteří

³ Tento předpoklad se nesplnil ani v případě sociálního složení studentek Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, kde taktéž nepřevažovaly dcery z právnických rodin.

ve svých kancelářích zaměstnali první vystudované právničky jako advokátní koncipientky. Naopak je trochu škoda, že autoři nevěnovali více pozornosti propojení a komparace situace na Slovensku s ostatními částmi republiky, to je však dáno jednoznačně zaměřením práce na slovenské poměry, i výběrem pramenné základny.

Publikace *Prvé ženy v slovenskej advokácii* tak představuje první ucelený vhled do problematiky žen působících v jedné z právnických profesí na Slovensku, který se však neomezuje pouze na advokacii jako takovou, ale zároveň představuje problematiku právnického studia žen na Slovensku. Lze jen doufat, že podobného počínu se vbrzku dočká i česká historiografie.

Mgr. et Mgr. Zdeňka Žáčková
Malostranské gymnázium
Josefská 7
118 00 Praha 1
Česká republika
e-mail: zdenka.zackova@email.cz